

ชื่อโบราณสถาน วัดน้ำรอบ

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สถานที่ตั้ง หมู่ที่ ๑ ตำบลน้ำรอบ อำเภอพุนพิน

รายละเอียดโบราณสถาน วัดน้ำรอบ ตั้งอยู่หมู่ ๑ ตำบลน้ำรอบ อำเภอพุนพิน เดิมเป็นวัดเก่าแก่มาแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา มีตำนานเล่า ประวัติน้ำรอบว่าสร้างพร้อมกับวัดเขาพระอานนท์ อำเภอพุนพิน และวัดถ้ำสิงขร อำเภอกีร์รัฐนิคม เคยเป็นวัดหลวงมาก่อนแต่ถูกทิ้งร้างไป จนกระทั่งถึงสมัยรัชกาลที่ ๓ ราวปี พ.ศ. ๒๓๗๑ ทรงมีพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หลวงวิจารณ์ธุระ กรมพระกลาโหม เป็นแม่กองเดินสำรวจจริงวัดหัวเมืองปักษ์ใต้ จะยกพระพุทธศาสนาขึ้น หลวงวิจารณ์ธุระเป็นแม่กองสืบถามเก่าแก่ ผู้ใหญ่บ้าน ให้รู้ว่าสมเด็จพระมหากษัตริย์แต่ก่อนสืบมาทรงพระราชศรัทธาอุทิศถวายที่ใดเป็นวัด ปู่ย่าตายายได้บอกเล่าต่อๆ กันมาว่าเดิมชื่อวัดหัววังน้ำรอบ มีราชาคณะพระครู หาได้ขึ้นแก่ราชาคณะวัดหัวเมืองไชยาไม่ แต่ขึ้นแก่ราชาคณะเมืองนครศรีธรรมราช พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระพุทธรูปหล่อทรงเครื่องให้แก่วัดน้ำรอบ ๒ องค์ คือ พระพุทธรูปเงินสูง ๒ ศอก หล่อหนักห้าซัง และพระโมคลาหล่อสูง ๒ ศอก กับพระมณฑปสองยอด ทรงกลปนาที่ดินแก้ววัด พร้อมถวายข้าพระ ๕๐๐ องค์ (ข้อมูลจากหนังสือชุด วัดน้ำรอบ) โบราณสถาน โบราณวัตถุที่สำคัญ ได้แก่

๑) อุโบสถ สร้างด้วยไม้ตำเสา เป็นอาคารทรงไทยหลังคาจั่วมีช่อฟ้าใบระกาและปีกนกรองรับ ๒ ชั้น ส่วนของหลังคามีลักษณะแอ่นโค้งคล้ายท้องสำเภา ผนังโบสถ์เป็นผนังเดี่ยว ก่ออิฐฉาบปูนดำ อิฐก่อขึ้นจากพื้นไม่มีฐานบัวรองรับเหมือนโบสถ์ทั่วไป สัดส่วนความสูงระหว่างหลังคา กับผนังโบสถ์ประมาณ ๑:๑ ทำให้สันนิษฐานว่าของเดิมอาจเป็นไม้ทั้งหลัง เป็นพระอุโบสถที่ไม่มีหน้าต่าง หน้าหน้าไปทางทิศตะวันออกมีประตูที่ผนังด้านสกัด (ผนังด้านที่มีหน้าบันหรือจั่วหลังคา) ข้างละ ๑ ประตู ช่องรับแสงคือช่องว่างระหว่างหน้าบันกับผนังโบสถ์ ซึ่งเปิดโล่งที่ผนังทุกด้านเจาะเป็นช่องมีลายปูนปั้นประดับ ผนังด้านสกัดมีปูนปั้นรูปเทวดา ส่วนผนังด้านข้างมีปูนปั้นเป็นรูปลายดอกไม้สี่กลีบหน้าบันอุโบสถแกะสลักไม้ หน้าบันด้านทิศตะวันออกแกะเป็นรูปลายพันธุ์พฤกษา ตอนล่างแกะเป็นรูปหน้าอสูรคายนใบพันธุ์พฤกษา ที่เสารองรับหน้าบันแกะสลักไม้เป็นลายก้านต่อดอก รั้วบัวหัวเสาที่แกะเป็นบัวแฉก หน้าบันทิศตะวันตกแกะเป็นรูปลายพันธุ์พฤกษา มีรูปบุคลคล้ายเทวดา หรือยักษ์ แสดงอาการเคลื่อนไหว เหาะเหินอยู่ในลายพันธุ์พฤกษา ตรงกลางหน้าบันแกะเป็นรูปอสูร ส่วนของหลังคาบริเวณเชิงชาย แกะสลักเป็นรูปดอกไม้สี่กลีบ ดอกพุดตาน ดอกไม้ลายกระหนกไทย แต่ละด้านสลักลวดลายต่างๆ ไม่เหมือนกัน ลักษณะเป็นศิลปกรรมท้องถิ่นสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ราวรัชกาลที่ ๓ ด้านหน้าพระพุทธรูปประธานในพระอุโบสถมีศิลาจารึกหินชนวนตั้งอยู่ ๑ แผ่น เป็นจารึกอักษรไทย ภาษาไทย กล่าวถึงการสถาปนาวัด (ดูเรื่องโบราณวัตถุ)

๒) เจดีย์ราย อยู่ทางด้านหน้าอุโบสถ ทางทิศตะวันออก มีเจดีย์ก่ออิฐ ๒ องค์ องค์ซ้ายมือ เป็นเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองขนาดเล็ก

ประกอบด้วยฐานเขียง ๑ ชั้น รองรับฐานสิงห์และองค์ระฆัง ปล้องไฉน และปลียอด หักหายไป องค์ขวามือ เป็นเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง ประกอบด้วยฐานเขียง ๑ ชั้น ถัดขึ้นไปเป็นฐานสิงห์ ที่ท้องไม้คาดลูกแก้วอกไกรรองรับองค์ระฆัง ส่วนยอดเป็นบัวกลา ถัดขึ้นไปเป็นปล้องไฉน ปลียอด และเม็ดน้ำค้าง ศิลปสมัยอยุธยาตอนปลาย

๓) พระโมคลา เป็นพระพุทธรูปทรงเครื่องประทับยืน ปางประทานอภัย ฉลองพระองค์แบบกษัตริย์ ตกแต่ง
ลวดลายไทยประดับกระจกสี เป็นสมบัติของวัดตั้งแต่รัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

๔) ศิลาคารึก ทำจากหินชนวน ขนาดกว้าง ๕๓ เซนติเมตร ยาว ๑๑๑ เซนติเมตร หนา ๔.๕ เซนติเมตร
จารึกด้วยอักษรไทย ภาษาไทย ใน พ.ศ. ๒๓๗๑

